

Rudické propadání – Býčí skála

největší jeskynní systém ve střední části Moravského krasu

Objevem století je bronzová socha býčka, kterého mimo jiné našel lékař Jindřich Wankel z Blanska, nazvaný „otec moravské archeologie“. V letech 1869 až 1872 se soustředil na průzkum Býčí skály, kde v jeskyni zvané Předsíň učinil postupně fantastický nález. Objevil zde zbytky velkých žárovišť, velké množství kosterních nálezů ženských, mužských i zvířecích, několik set předmětů keramiky, nástroje, zbraně, šperky a jiné. Dr. Wankel po čtyřletém bádání došel k přesvědčení, že v této Předsíni (je to velmi velká a vysoká jeskyně) došlo před 3500 lety k rituálnímu pohřbu halštatského náčelníka se vši hrůzou obětí nejen zvířecích, ale i lidských. Po více jak 100 letech začali někteří novodobí badatelé Wankelův názor zpochybňovat, ale velkým obhájcem svého dědy doktora Wankela byl jeho vnuk profesor Dr. Karel Absolon - archeolog a věhlasný badatel Moravského krasu. Všechny zmíněné nálezy se od doby svého objevení nacházejí v muzeu ve Vídni. Rakušané projevíli zájem o výměnu sošky bronzového býčka za velký dřevěný „Světelský oltář“ Adamovského kostela, který je svého druhu jedinečným řezbářským skvostem známým ve světové umělecké literatuře. Tuto řezbářské dílo se nedá napodobit, kdežto bronzových býčků máme desítky k nerozeznání od originálu. Dokonce ani ten býček ve Vídni není originál, neboť ten mají v trezoru.

V minulém století se prováděly průzkumy samostatně a nezávisle na sobě a to jak ze strany od Býčí skály, tak od Rudického propadání a tehdy se ještě nevědělo, že se jedná o jedinečný, souvislý a spojený jeskynní systém. Roku 1802 překonal první 3 stupně vodní chodby hrabě Hugo Salm (hl. 40 m.). Roku 1856 pronikl v Rudickém propadání do hloubky 74 m. Wankel. Roku 1904 pak Karel Absolon prozkoumal až spodní část ponorné chodby výstupem od jezírka. Při všech těchto akcích byla vždy uzavřena stavidla Jedovnického rybníka, aby do ponoru teklo jen minimálně vody.

Roku 1978 byl poprvé proveden sestup za normálního stavu vody, takže se případným vodopádům muselo vyhnout různými traverzy, kyvadly a podobně. Roku 1982 bylo provedeno první přesné mapování a fotodokumentace.

Stejně tak od Býčí skály se vedly samostatné průzkumy, aniž se vědělo, že protékající voda je vlastně Jedovnický potok. Býčí skála byla po objevech doktora Wankela velmi známá. Roku 1878 to byl Martin Kříž, který zde podnikal dalekosáhlé průzkumy.

Od roku 1876 byly jeskyně přístupné veřejnosti a průvodce dělal hajný Alois Šenk, takže později bylo skalní jezírko nazváno Šenkův sifon. Roku 1911 zde došlo k průkopnickému

činu sportovního charakteru, kdy poprvé provedl průzkum pod vodou německý jeskyňář z Brna v potápěčském skafandru. Další průzkumy přerušila 1. světová válka.

Po vzniku Československa – po roce 1918 začal znovu usilovný průzkum. V roce 1920 klesla hladina Šenkova sifonu o 3 metry a za tohoto stavu se podařilo objevit jeskyně v délce přes 1 km protékané Jedovnickým potokem. Nastalo období velkého a nadšeného optimismu a silil názor, že spojení Rudického propadání a Býčí skály je možné. Během několika málo let psal brněnský tisk, že je otázkou krátkého času, kdy se pronikne velkým podzemním sifonem a dosáhne se jasného důkazu o propojení na jeskynní systém Rudického propadání. Velké nadšení zmařila „povodeň století“ 17.července 1927, která Šenkův sifon nadlouho uzavřela vodou. (Druhá největší povodeň byla 22.července 1972 v sobotu od poledne až do noci.) Nikdo tehdy netušil, že k tomu dojde až za 60 roků, a to 16.února 1985, kdy se podařilo speleopotápěči Martinu Mičánovi proplavat 75 m dlouhý Srbský sifon a dostat se do Velikonoční jeskyně, která je už součástí Rudického systému a tím definitivně potvrdil existenci svého druhu jedinečného jeskynního systému o celkové délce 12 300 m – z toho 6 330 m připadá k Rudickému propadání a 5 970 k Býčí skále. V současné době je tento podzemní systém 2. největší v ČR.

Celý podzemní systém je mimořádně a velmi složitě členitý a to jak ve směru horizontálním tak vertikálním, někde s krásnou a bohatou výzdobou krápníkovou nebo sintrovou s řadou vysokých komínů a dómů, několikapatrových chodeb nad hladinou Jedovnického potoka, tunelovitých koridorů, kaskád, skalních mostů, římsy a propasti, z nichž rudičtí speleoalpinisté objevili v roce 1976 a později až na povrch otevřeli v roce 1980 nejhlubší suchou propast v ČR hlubokou 153 m, měřenou k hladině vody v řečišti u Kašny. Celkově rudické podzemní jeskyně dosahují největší hloubky pod povrchem -220 m.

Historie objevování jeskyně začala v minulém století, ale přes velký pokrok a úspěchy lze konstatovat, že průzkumy do dnešních dnů neskončili a ani v budoucnu zatím neskončí...

Závěrem to nejvýznamnější. Kromě ryze výzkumných akcí jeskyňářů rudické organizace, má jedna akce zcela odlišný charakter. Vyřešili totiž letitý problém zásobování obce Rudice kvalitní pitnou vodou využitím krasového pramene v Tipečku v jeskyni Rudického propadání v hloubce přes 130 m. Členové organizace vypracovali projekt, který věnovali obci darem a zároveň později v roce 1984 provedli v podzemí i na povrchu potřebné odborné práce.

Tato akce je u nás zcela ojedinělá a Rudičtí mohou být na své jeskyňáře pyšní.